

„Näitelawa“

==== Esimene ====

Eesti teatri-, kunsti- ja kirjanduseajakiri.

☼ ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ Piltidega. ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ ☼

Wastutawad toimetajad ja wäljaandjad: S. A. Parmi ja Johan Parmi.

==== Näitelawa ilmub kord nädalas. ====

Tellimise hind:

Aasta peale postiga	5 rbl. — kop.
1/2 " " " "	3 " — "
1/4 " " " "	1 " 60 "
Aasta peale postita	4 " 60 "
1/2 " " " "	2 " 50 "
1/4 " " " "	1 " 30 "

Kuulutuste hind:

1 lehekülg	20 rbl.
1/2 " " " "	10 "
1/4 " " " "	5 "
1/8 " " " "	3 "
Nonpareille rida 5 kop. 1/8 lehek. laiuses.	
Aasta, poole aasta ja kuu aja kuulutuste hind kokku- leppimise teel.	

Üksik nummer 15 kop. — Adressi muutmise eest 20 kop.

„Näitelawa“ peale tellimisi wõetakse toimetuse kontoris Tallinnas,
Wäike Rosenkrantsi uulitsal № 5, vastu.

„Näitelawa“ proowinummer saadetakse kahe 7-kopikalise postmargi eest koju kätte.

Kontor on awatud igal äripäewal kella 9 homm. kuni kell 6 õht. Pühapäewal, kella 12—2 lõunal.

Kõnetunnid igapäew, kella 12—2. l.

Liht- ja rahakirjade adr.: rop. Ревель, Редакция „Näitelawa“.

„Näitelawa“ võib ka järgulise makjuga tellida (1 rbl. kuus saatumisega), kusjuures juba esimese saadetuse järele järgulist makset tellijaks loetakse.

„Näitelawa“ üksikud numbrid peale toimetuse on veel Tallinnas järgmistest raamatukauplustes saada:

Buschi raamatukauplus Harju uul.
 Ploompuu raamatukauplus Harju uul.
 Rubini raamatukauplus Harju uul.
 Pihlaka raamatukauplus Karja uul.
 Inthali raamatukauplus Kopli uul.
 Kooliõpetajate raamatuladu Nunne uul.

Petai raamatukauplus Baltiski maanteel.
 Schneideri raamatukauplus Narwa maanteel.
 Eichna raamatukauplus Narwa maanteel.
 Waldmani raamatukauplus Wladimiri uul.
 Oiti raamatukauplus Suurel Tartu maanteel.

Wäljaspool Tallinnat:

Tapal: Luf'i kauplus.
 Lehtses: Hinzenberg'i kauplus.
 Rakweres: N. Erna raamatukaupl.
 Narwas: Inthal raamatu-
 Franzdorf kauplusjed.
 Kreuzmann
 Narwa-Jõesuus: Metsniku raamtkpl.
 Peterburis: Seeland raamatukaup-
 Edgreen lused

Peterburis: Kõddar raamatukaupl.
 Luige
 Kroonlinna: J. Soobla — Боро-
 явленская, д. Туркина, кв. 25.
 Moskwas: Läte raamatukauplus.
 Paides: Seidelbergi raamatukaupl.
 Kuresaares: L. Liiv'i raamatuk.
 Saapjalus: Koppeli raamatukauplus.
 Wiljandis: Leote

Wiljandis: Keewi'i raamatukaupl.
 Tartus: Schmidti
 Wõrus: Karlsoni
 Pärnus: Kõngi
 Walgas: Jürgenjon
 Riias: Kalmi
 Baltiis: Mirra
 Amerikas, San-Franciscos: hr. Freiberg.

Kõitjugu kunstitud päewapildid, nii ka

piltide suurendamised

jaawad üksnes minu juures odawalt ja hästi valmistatud kunstnikkudele ja näitlejatele teatud %.
 Päewapiltiuit Alex. Jurich.

Tänaise numbriga

on kõigil „Näitelawa“ tellijatel algupäraline draama

„Luige Liisu“

lokkukõidetult hinnata kaajas. Üksiku numbrit ostjatel mitte.

Esimene kestade (hülside) ja papitööde wabrik **Georgi** Tallinnas enne Tapal asutatud 1897. a.

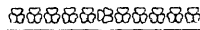
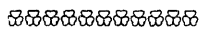
Hülside kni ka maispaberiraamatud, kõige paremast Prantsuse riisipaberist, on oma headuse ja puhtuse poolest laialt tuntud.

„Georgi“ hülside ostes võib iga ostja julge olla, et ta hästi sorteeritud (ilma praagita) ja õige arwu hülsideid tarbist eest leiab.

Peale hülside valmistatuse kõige uue- mat sistemi wäljamaa masinate abil kõit- jugu papist ja kartongist asju, kõige peenematest ilufarbiteest kuni kõige lihtsamate kraamitarpideni ja kastideni postisaadetuiste jaoks.

Firma „Georgi“.

Wäga ilusaid nimekaartisid joowitab W. Ehrenpreis'i trükkikoda, Tallinnas.

„Näitelawa“

Esimene

Eesti teatri-, kunsti- ja kirjanduseajakiri.

Piltidega.

Wastutawad toimetajad ja wäljaandjad S. A. Parmi ja Johan Parmi.

Sisu: Näitejuht. Septendrikuu ülewaade. (järg). Kroonika. Tõtt ja nalja. Kui lähikene oli päew ... A. Ostrowski ja N. Solowjewi wiiwaatusline kurbmäng (lõpp). Häbiplakk. L. Anzengruberi kalaroman (järg). Diver-tissement: Marmeladowi jutustus, Diana P. Saconier'i jutustus (lõpp). Posti kast. Pildid: „Luige Liisu“, ettekandjad näitlejad pealinnas 1900. a.

Näitejuht.

Meie näeme käesolewal ajal, et pea iga kolmaseliskümnes seltsilige näitejuht wõi vähemalt näitleja on. Igalüks, kes ennast kordki näitelawal, — minu pärast kas wõi nõndanimetatud wersta-postiojas — on ehtanud, loeb ennast juba näitlejaks ja hoolitseb aga selle eest, et kiiduawaldust omandada, tema eesmärgiks on aga odaw kiiduawaldus, ning selle unustab jarnane inimene täiesti ära, et näitekunst raskest kui mahest mõni teine kunst on ja et näite-kunsti palju suuremad ja ausamad fihid on kui „ettekandmine“.

Näitemängu ettetoomisel on pearolli mängija näitemängujuht. Kuulus Saksa näitemängukriitik Herber nimetas oma kirjades näitemängujuhti üegi näitelawa-pealikuks.

Näitelawal ei sünni midagi isenesest, waid kõik on seal ühandetest tükkidest koossejau, ning siis on ka tingimata wilut nud filma walwamist tarwis, ei kõike lorda seada.

Mis peaks jarnane näitejuht wäärt olema, kes näite-kunsti süga-wust dieti ei tunne ega hinnata ei oska, kes ise sel ajal kaasa mängib, kui ta oma osagi ei oska, waid seda etteürleja abil läbi püüab fogeldada, kes harufordadel omale paar päewa enne ettekandet mõnes kurbmängus veel peaosalifi otsib? — Sarnase dilettantjuhi käest peaks juhi

kohuste täitmine filmapill ära wõetama, see oleks asjale enesele kõige parem.

Igatähes peab näitejuht suurema näite-kunsti- ja näitelawalise teadmise-ga olema, ta peab jarnane isik olema, kellel täielik usaldus rahwa ja tema juhatusse all olewate näitlejate poolt on. Kõik näitejuhi käsud peawad punkti-peal-selt täidetama. See lugupidamine kaob aga juhi wastu siis wäga kergeste, kui näitejuht näite-kunsti teadmise juures isegi weel pime-duse udus ümber efsib. Näitejuht ei pruugi näitemängus Jumal teab kui hülgawa praktikaga, õige-mine, osawuse-ga olla, waid tema juurus ja jõud seisab tema tead-mises. Ta peab näitlejatele proo-widel alati selgeteks tegema, mis-sugune iseloom ühel wõi teisel näitlejal olema peab, mispärast kirjanih seda just nii on tahtnud kujutada ja mitte teisiti.

Carl Robert Jakobson.

Peale tehnikalise osawuse ja teoretikalise teadmise on näitejuhil weel wiisakat, korrektilist, kannat-likku ja rahulikku iseloomu ja üles-pidamist waja. Näitejuht, kes oma tegetwuse peale kogu hinge ja

ihuga waatab, kes aga seda filmas peab, et näite-mängu ettetoimine võimalikult lorda lähel, suu-dab enesega ka näitlejaid kaasa kiskuda ning te-mast oskawad ta arwustajad lugu pidada.

Sagedaste kuuleme, et näitejuhid kõigi näitle-

jatega mitte ühejugukselt ümber ei käi, waid et nad mõnda rohkem armastawad kui teisi jne. Meid nimetatatse harilikult näitelawalisteks despotideks ja ka profanideks. Meed isikud ei saa näitejuhi kohustest dieti aru ja tõendawad isegi awalikult, et näitlejal ega näitejuhil eelharidust waja ei ollagi.

Näitejuhi tegewus kuulub kahte, s. o. teoretika ja praktika walda. Näitejuhi kohus on näitemänguettekannet nii korraldada, et näidend hästi ette kantakse, ja otse häbistaw on kuulata, kui seletada püütakse, et „ei saanud rohkem? kui faksümmeend proomi teha,“ „ei olnud küllalt kohaseid jõudusid“ jne. Meed lausjed ei ole kunagi wabandawad. Näitejuhi tegewus ei seis mitte selles, et näitlejatele nende osasid läte juhutada, sisse- ja väljastumise aega ära määrata. Näitejuht peab enasti ettekantawa näitemänguga nii tutvustama, et temal tähendatud näitemängu kõige sügawamad peensused teada on. Ta peab mängitawa näitemängu wiimast kui iseloomujoont tundma ning seda oma mängijatele läte näitama.

Näitemängujuht peab näitlejale tooni andma, wastand-iseloomu peensusi seletama, ensembled korraldama ja filmas pidama, misjuguks tempot mingisugune karakter hindab. Kõige selle juures peab ta näitlejate wastu mõedufall wiisakas olema ja kunagi mitte äge despot. Näitemängujuhi kohus on näitlejatele ka näidendis ettetulewate puuduste selgitamine ja nende puuduste tajandamine ning filmaspidamine, et dramatifiline iludus kunagi kaduma ei lähets.

Raskem kui teoretika on praktika. Näitejuht peab siin kogu oma jõu kokku wõtma, et kõiki piirides pidada ja kokku hoida, kõrwaltegurid sagedaste unustama, oma isiku maha salgama ja oma ilma ette ainult ettekande, kunagi mitte aga isiku seadma. Näitejuhil olgu ettekandja isiku wõimisest ja hingest selge pilt, ning osade jagamisel ei pea ta mitte „sõbra“ peale rohkem tähelepanemist pöödrada, waid osade jaotamine olgu loomulikult temperamendi ja iseloomulise wõimisega kokkufõlas. Näitejuht ei tohi kunagi seda sallida, et näitleja omale seda wõi teist osa küsib. Näitejuht peab oma näitlejate seas lugu peetud olema ega tohi mingisuguseid wastuhakkamisi olla.

On osad wälja jagatud, siis wast algab näitejuhi rängem töd — proowid; nüüd astuwad üfsikud individuumid ühisele, loowale tööle. Siin on ülesehitus näitejuhile raskema töd ette määratud. Juba esimesel proowil peab ta näitlejatele selgetes tegema, mis kirjanik juust nimelt rahwale tahab

ütelda ja misjuguks tegurid teda näitemängu kirjutamisel juhtimas oliwad. Siin peab näitejuht näitemängu iseloomu ja stiili näitlejatele selgetes tegema, kostümid, dekoratsioonid ja muud ära näitama. Näitlejatele wõib ta siis wast nende esituse üliwiisikal toonil seletada, kui need esitused kirjaniku mõtetele wastu käiwad wõi ensembled tumeistawad.

Näitejuht ei tohi oma näitlejates mingisugust ärafopeerimist ega ahwimist sallida, iga näitleja olgu oma tundmuste awalduses iseseisaw, wastasel korral ei ole enam näitlejaid individuumisid, waid meie näeme siis aga näitlejaid grammofonisid. Siin peab näitejuht meeles pidama, mis affordid enesewahelises kokkufõlas nõuawad, mida rahwas magusalt kuulda ja waadata wõib.

Näitejuhi kohus on muret pidada, et kõik näitlejad oma osades nõutawad asjad ära korraldawad. Näitejuht töötab pildid wälja, astub näitejaali ja filmab, et pildid kunstilised oleksiwad. Piliisid joonistades ei tohi näitejuht näitlejaid aga mitte eluta titedeks pidada.

Meil on näitejuhtisid, wõib ütelda, nagu „kirjuid koeri“, aga wast koguni wähed nendeist wõiwad näitejuhid olla, teisi waadates kipub mineistus peale. Inimene, kes linnakooligi ei ole lõpetanud, lähed näitejuhiks, ning siis wõib ka ju loomulikult sarnaseid pudrutamisi ette tulla, nagu mel nüüd. Näitejuhil olgu suurem haridus, siis weel oma eriharidus. Kuidas wõib näituseks meie näitejuht teada, misjuguks kostümid „Interluded“ ettekandmisel waja on, kui ta dieti ei teagi, mis ajajärgul sellenimelised teatritööded oliwad wõi kes John Haywud oli. Kuidas wõib niisugune inimene kujukil perekamas seltsis näitejuhiks olla, kellel näitelawaline eelteadmimine puudub, kes ainult oma kodumaal näiteettekandeid on näinud. Earnane näitemängujuht mingi wähemalt Peterburisise ja waadaku seal paar sesongiaegogi näitemängu-ettekandeid rahwamajades ja suuremates teatrites, ning wast siis ehk wõiks ta waewalt weel näitemängujuht olla. Wastasel korral on meie näitemängujuht arwustaja filmis õnnetuum olemus kui mõni fanatikus praegusel ajal. Fanatikus tunneb enasti „suure mehe“ olewat, niisama ka niisugune oskamata näitejuht, kes isegi kautseleiametnikuks nõrk on. Tema juhatusel olewad näitlejad on hädas ja teawad, et nende juht näitemänguust sama wähe teab kui nemad ise. Näitemängu-ettekanne on konarlik ja arwustaja filma ees jääb sarnane juht Don Quihote sarnajeks halbiks subjektiks.

Mimängu.

St. Peterburi „Eesti Käsitööliste Wastastikuuse Abiandmise seltsi“ poolt toimepandu näitemänguõhtul pealinnas Kononowi teatrisaalis „Luige Liisu“ ettekandjad näitlejad:

27. detsembril 1900. a.

1. Strömberg. 2. Wille. 3. Aun. 4. Rofin. 5. Neumann. 7. Lüdüg. 8. Einmann. 9. Pöder.
1. Wodja. 2. Parmi. 3. Engelbrecht. 4. Bergmann. 5. Jean. 6. Säck.
1. Franzke. 2. Sarap. 3. Hantflow. 4. Simine. [Pahemalt poolt paremale lugedes.]

☼ ☼ ☼ ☼ Kroonika. ☼ ☼ ☼ ☼

Septembrikuu ülevaade.

Septembrikuu hakatusest peale.

20. Selmes. Tõrva karstufeselifil „Üks meel“ D. Grosschmidti tõsine näidend elust „Elutöö pall“. **Suure-Jaanis.** Suure-Jaani haridufeselifil „Ilmatari“ poolt Wastemõijas hr. H. Johansoniga saalis Engeli 3-waatusline draama „Sadamas“. **Kuusjalus.** „Eestimaa kooliõpetajate wastastikufese abiandmise seltsi“ heaks „Põllumeeste seltsi“ saalis M. von Kogebue 5-aktiline naljamäng „Wirrwarr“. **Puhjas.** „Laulu ja mängufeselifil“ Dubori „Lepiku Linda“. **Saardes.** „Kilingi-Mõmme Tuletõrjujate seltsi“ poolt hr. Duellensteini ruumides Kogebue 5-waatusline naljamäng „Wirrwarr“. **Wõnnus.** Haaslawa karstufeselifil „Priiuse“ poolt „Lõofese“ saalis Andreewski Keedra „Maa“. **Balamusel.** Warbaweres „Kuremaa Tuletõrjujate seltsi“ M. Kizbergi „Punga Mart ja Uba Kaarel“. **Wiljandis.** „Haridufeselifil“ „Wanad ja noored“. **23. Tallinnas.** „Estonias“ F. Langmanni 3-waatusline draama „Bartel Turaser.“ **Tartus.** G. von Moseri 4-waatusline luftmäng „Lillesöödit“. **25. Tallinnas.** „Estonias“ F. Langmanni 3-waatusline draama „Bartel Turaser.“ „Käsitööliste Abiandmise seltsi“ „Lootuses“ Kaarle Halme 5-waatusline kurbmäng „Murdunud“. **Narwas.** „Wõitlejas“

M. Benedigi 1-waatusline naljamäng „Teeni-jad.“ Eesti seltsis. Näitepatööliste ametiühijuse eestseisuse korraldusel Heino Anto algupäraline 4-waatusline draama „Sumala õnnistus“.

27. Tallinnas. „Estonias“ G. Freytagi 4-waatusline 7-pildiline komöödia „Ajakirjanikud“. „Tallinna karstufesefuratoriuse“ Lutheri theemajas Octave Mirbeau 1-waatusline pikkenaljamäng „Kolera“. **Tartus.** „Wanemuises“ L. Anzengruberi 3-waatusline 6-pildiline rahwafilk „Kistitegijad“. „Würgermuses“ Joh. Nestroy muinasajalik muusika, laulu ja tantsudega, 3-waatusline 8-pildiline luftmäng „Pahawaim, Kaltskaabakas ehk õnnetu kolmikühendus“. „Käsitööliste seltsis“ Tichonowi 3-järguline naljamäng „Cel-armamine“. „Karstufese Sõbrass“ „Meie aja filplased“, naljamäng. „Taaras“ Angeli 4-waatusline luftmäng „Õmbleja ja lauljanna“. **Pärnus.** „Pärnu kooliseltsis“ Etivenjoni 1-waatusline naljamäng „Enesetapjate klubi“. **Ruustakul.** „Kooliseltsis“ naljamäng „Kui onu hullumajas käis“.

28. Tartus. „Wanemuises“ A. L. Arronge 5-waatusline luftmäng „Dr. Klaus.“

30. Tallinnas. „Estonias“ E. W. Büleri ja D. Wogese 4-waatusline naljamäng „Engelmanni kättemaksimine“.

Wäljamaalt.

Parisist. Sarah Bernar on uue neljaaktilise näitemängu (naljamängu) kirjutanud. Näitemängus on üle neljakümne tegelase ja kõige enne tuleb see näidend Parisis „Des Arts“ teatris etendusle.

Wenemaalt.

Peterburist. Mädaala algul oli siin ülewene-maaline teatrikooliseltside koosolek, kus eestseisusesse waliti: Kremlew, Karõschew, Tõschinski, Zermakow, Bilotti, Morelli ja Surmenew; kandidaate: Sarubin, Carandgiew, Kramskoi ja Morskoi; kunstinõufoogusse: Kusja, Slawin, proua Fedostko-Golowetskaja, Dulski, Lapitski ja Rjadnow; rewisjonikomissjoni: Loszew, Klementjew, Sjapunow, ja kandidaate: Njeshkunow, Erbstein ja Bur-naschew.

— Neljapäewal pidustatiwad sealsed teatrid Tichonowi 25-aastast näitekirjaniku jubeleumipäewa.

— Wene ooperibenefizile kutsuti ka Didurit, kuid see nõudis oma ühefordse etteaste eest 3000 rbl.

— Leonid Andrejew on otsustanud oma näitemängule „Meie elu päewad“ järge kirjutada. Järgnewa näitemängu nimeks tuleks „Wana üliõpilane“.

— Björnsoni uus draama „Kui noor wiin õitseb“ tuleb lähemal ajal pealinnas etendusle.

— Laupäewal astus sümfoniafonisferdis noor muusikatäht 10-aastane wiulilunstinik Mišcha Poljakin ette. Noor kunstnik ei anda wiulimängukuningale Jean Kubelikule milleski järele, ta ei olla tema etteastes mingiugust lapelikust. Poisil on juba wiieks aastaks Londonisse kutsutud.

— Eesti arstid pealinnas töötawad praegu Eesti arstide seltsi põhjuskirja kallal, mis ka juba peajoones on lofsu seatud. Kui põhjuskirja eelnoo täielikult walmis on, siis

tahetaks tema lõpulikult läbisõelumise pärast kodumaal elavate Eesti arstidega ja loomaarstidega ühendusesse astuda. Pealinna Eesti arstid loodavad ühtlasi, et lähemale Pirogovi arstidekongressile suurem hulk arstidid suguvendadid pealinna tulevad. Nii saatsivad mõnedki siin kofku, kes laiali Wenemaal nagu ära on kadunud. Dr. med. P. Hellati „Dermiseõpetus“ on käsikirjas nii kaugele valmis, et lähemal ajal esimene jagu võib trükkifotta minna. Raamatu kirjastamise kulud kannab autor ise, kuna ta mahetalituse ja ladu „Ühiselu“ raamatukaupluse hoolets annab. Dr. Kebabel on ka arstiteadline raamat käsikirjas valmis. Raamat käsitab lastefasvatuseesse puutuvaid küstmufti ja patub selleks näpunäiteid, mis laste terwishoiuks kasvatataitel tuleb tähele panna. See käsikiri ei ole aga veel ühelegi kirjastajale ära antud. Olets soowida, et Eesti paremad kirjastustearid sellele meie kaswawa noorejoo kohta nii tähtsajale käsikirjale võimalikult teefiwad soowitawa nõuandjana meie perekondadesse juba kauni jõulundana peafeda.

„Pet. Teat.“

Kodumaalt.

Miaast. — „Rahw. Bwlt.“ kirjutab, et Eesti hariduse- ja Abiandmiseselts on Hagenbergis, turu ligidal olewad Abeli pärijate majad ja frundi 30.000 rbl. eest ära ostnud. Majad annawad aastas umbes 2000 rbl. sissetulekut.

— Läti üleüldise laulupidu wastaste arv olewat, nagu mõned Läti lehed teatawad, dieti juur. Mitmed laulukoorid, kes endid laulupiduks üles andnud, on nüüd tagasi lõõnud. Läti lehed seletawad, et wiga wanameelsete mõju langemises seisab, kes ju, nagu tuttav, laulupidu toimepanijad on.

Tartust. Ülikooli nõukogu wiimasel koosolekul waliti õuenduniks cand. Fögwer Eesti keele lektoriks Dr. K. A. Hermann ajemele.

Kurejaarest. Eesti selts kawatseb omale tulewikus uut maja ehitama hakata. Praegu pandakse linna alama rahwa tarwis seltsi poolt üleüldised hariduslijed kursused toime ja õpitakse Soome-Rootsi ringmängusid. Walmistakse suuremate näitemängu- ja piduõhtute wastu.

„Meie Kodum.“

Tallinnast. Karstufeselts „Walwaja“ asub uuel aastal oma ruumidesse.

Seltsi muretšes omale nüüd 12 aasta peale uued toredad ruumid. Ümberehituse läbi omandatakse jaal, kuhu 500—600 inimest mahub. Peale selle on seltsil veel rohuaeid, kus suwel suuremaid aiapidusid võib toime panna, talwel aga liuwälja ehitada.

Nasta üür on 2500 rbl.

— Nagu „Pstn.“ teatab, olla trükkijaomanik Antje „Wirulase“ ära ostnud ning 3000 rbl. maksnud. Leht hakata kohe uue omaniku kulul

ilmuma, niipea kui ta finnitatud on. Toimetuse liikmed jääda endisteks, vähemalt esiofsa.

— Tallinna Eesti lauluselts „Pandorin“ lasseb oma näitemängusaalis tunnikella üles panna. Seda võiks kõigile Tallinna seltsidele soowitada.

— Saksa teatrimaja väljaskoolne ehitus on warsti lõpul. Tulewa aasta sügiseks peab ehitus tingimata valmis olema.

— „Lootuses“ oli laupäewal Tallinna „Näitemänguõprade riikonna“ algatajate poolt piduõhtu õige mitmesuguse eestawaga toime pandud. Kolgumuusika mängis mõned kergesteseeditawad palad ja sellele järgnes rahwariides meesterahwaste „Eesti muld“ laulmine, mis programmi üks parematest toodetest oli. Klulugeja naisterahwas ei suutnud küllalt diktsionilist puhtust ega deflameerimiseeadusi täita ja sellepärast tundus puhast trochaus selgeste. Rahe meesterahwa kolm etteastet (naljaskool) olesk üsna õnnestaw olnud, poleks teine osaline oma „seadusetäitmisemasina“ osa peale mitte nii ükskõikselts waadanud. Norman-Bõhjalase „Wagaduse kätte all“ oli esiofsa ifka nii nagu rahuloldaw, kuid metsawahi näitelawale ilmumine oma osa mittepeasolemisega wiis teised ka armetusse seisukorda, ja nii õhtas igauks kergendatud jüdamega, kui pool eesriiet ette tõmmati ja teine pool streikwalt paigalt ei tahtnud liituda ning rahwale oma kangekaelsusega jällegi nurjalainud pidutuju tagasi tõi. Mägi naljaetteasted andsiwad publikumi naerulihastele iööd. Kui mõned wead maha arwame, siis oli hr. Domanni wiulikoolo jällegi teine parematest jelleõhtustest toodetest.

— „Pandorinis“ toodi laupäewal karstufeseltsi „Walwaja“ pidul Angeli „Õmbleja ja lauljanna“ paremine ette kui esimesel korral, ka keeles oli parandusi tehtud.

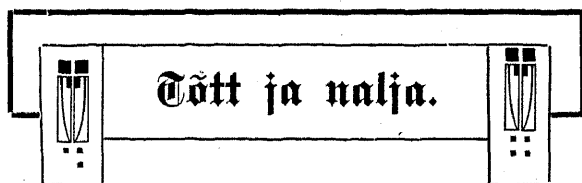
— Langmanni kättemaksmine toodi „Estonias“ liig deshabilelitselt ette. Weidi rohkem õnnestasiwad Beerandi „Tõhiku Tuula ämm“ ja „Bartel Turajer!“

— „Lutheri rahwamajas“ olla faks naljamängukest „Uhe toa üürnikud“ ja „Sfemeelsus“, kaunis ladusalt üle näitelawa libijenud, nagu need mulle jutustasiwad, kellel au oli siisse peafeda.

Equivoque.

— Nagu „Birsh. Wjed.“ kirjutab on pealinnas kunstnikkude ühifus kofku astunud, mille siht on kunstnikka selle wastu kaitsta, et nende jõudu liialt heategewate õhtute ja etenduste jaoks ei tarwitataks. Sga liige kohustab ennast, et tema omapead ennast ühegi heategewa õhtu tarwis ei luba, waid et osawõtmise luba isekraliku kunstnikkudebüroo kaudu tuleb paluda, kes oma poolt tingimised ette paneb ja tasu suuruse ära määrab. Makfuta kaastegewust lubatawat ainult harufordadel. See samm kunstnikkude poolt on uueks meeldetuletuseks, et waeste awitamine ja teised heategewusehorud uuele alusele tulewad seada.

„**Luige Viisu**,“ algupäralise S. M. Parni draama, mille „Näitelawa“ tellijad tänase numbri hinnata saavad, sifu on täiesti realelult, ja nii ei taota tema kunagi wananedes oma väärtust. Näitemäng on Tallinna linnateatri autorit enese juhatusel 1897. aastal esimest korda ette kantud ja sajaja ning wenekeelsete lehtede poolt jooja ja fiitwat arvustust leidnud, niisama ka Tartus ilmuma „Postimehe“ poolt. Linnateatri saal oli wiimase platfoni täis. Peale Tallinnat on tähendatud draamat veel Narwas ja pealinnas 1900 ette kantud (wiimaseft ettekandest on ka pilt).

Tõtt ja nalja.

Freili, kes maalt oma mõisast fuwitamast tuli, jutustab tantfu ajal oma kawalerile, misfugune imelik wäheft looduse mäng wõib olla.

„Wõite omale ette fujutada: Meil külas pandi kana hauduma, ja mis teie arwate — ema oli kana, aga pojad pardid.“

„Siin pole midagi imeftamisewäärilist.“

„Kuidas nii?“

„Meie juures freifilinnas oli weel imelikum loodusemäng, näitufeks — ema oli ämmamoor ja poeg — jaosfonnailewaataja.“

Kunstlik filminägu. Waiafufufufufi haigemaft lasti mõne aja eest noormees Stephan Calabra wälja, kellele kolme aasta jookful täieftte uus filminägu ja uus peanahk oli pandud. Ühe plahwatufe puhul oli nimetatud noormees oma pea nõnda rafefefte ära põletanud, et selleft täieftte wormita fogu järele jäi. Seal wõttis Harvade Medical Schooli profeffor Dr. Charles Porter teaduslijel huwitufel õnnetu oma juurde, fatfeks, kas teda mitte niiwõrt parandada ei saa, et ta wähe-malt inimeste hulka wõiks ilmuda. Kolm aastat külas ära, enne kui see fündida wõis. Profeffor Porter oli selle kolme aasta jookful haiget enefe ja teiste küllalt, kes jeda wabatahtlikult lubafiwad, lihafufka lõiganud ja neift pitfamõõda uue näo teinud. Kolmfümmed korda tuli haiget operatfionide otftarbel unerohuga magama panna. Lõpufeks oli aga töö paremine õnnestunud, kui efmalt loota oli julgetud. Calabra wõib oma näoga julgeftte inimeste hulka ilmuda.

Carl Robert Jakobson.

sündis 1841. aasta 14. juulil Tartus, kus tema isa Adam Jakobson ülikooliteenriks oli. Teras wai-

muga, nagu ta oli, kogus ta enesele aegamööda teadusewara, iseäranis armastas ta muusikat ja kandis selle harjutamise eest hoolt. Kui suur laulusõber ja muusikatundja kutsuti ta Tormasse köstrik. Carl oli see aeg kolmeaastane. A. Jakobson asutas siin laulu- ja mängukoori, käis sellega isegi Soomes kontsertisid andmas. Tema koorisid arwati meie maal esimeste kooride hulka ja nendest räägiti kaua kiitusega. Ta kirjutas raamatuid „Talurahwa südamest rõemus“ (1857) ja „loosep Haydni elukäik“ (1862). See agarus äratas ka lapsi seltskondlilisele tegewusearenale. Tütar Ida sai kunstilauljannaks ja Eduard õppis kunstpildilõikuseameti ära, ning kaunistas oma wenna raamatuid nende wäljalõikustega. Et isa ka kihelkonnakooliõpetaja oli sai poeg isalt esimese hariduse. Hea meelega oleks poega Tartus koolis käia lastud, aga rahaline jõud puudus, ning sellepärast pandi ta Walga seminari, enne aga kui ta seda lõpetada suutis, suri tema isa ära. Isa oli kogudusele armsaks jäänud ja nii kutsuti ka poeg sellesama ameti peale, ehk küll pojalt aasta weel õppimiseks ära kulus. 19-aastase nooremehena astus ta siis Tormas koha peale ja püüdis siin parandusi koolielus ja igal pool maksma panna. Mõisnikkude ja pastori meelest oli uuenduste maksmapanemine aga kuritegu, see mõrustas Jakobsoni meelt, ja nii astus ta, kus wõimalik, nende wastu wälja. Ta sai kohast lahti, läks Jamburisse, aga ka siingi ei olnud ta kaua ning asus pealinnas, kus ta ennast tundideandmisega elatas ja ise hoolega edasi õppis ning wiimati ka gümnaasiumikooliõpetaja eksami ära andis. Nüüd oliwad raskused juba wõidetud ja ta wõis lähedalt hingata. Pealinnas elades sai Jakobson ka professor J. Köhleriga tuttawaks ning sellel tutwusel oli suur tähtsus, sest Köhler õpetas teda isamaarmastusele ja rahwusetunde austamisele. — Ja Jakobsonist sai ka rahwuslane. Köhleri läbi sai Jakobson ka keiserliku perekonna tunniandjaks. Ta kirjutas „Uue Abitsaraamatu“, „Koolilugemise-raamatu (III jagu), „Wäikese geografia“, „Kolm isamaa kõnet“, „Seadus ja Teadus põllul“, „Kudas põllumees rikkaks saab“ ja „Eesti hobune.“ Kõige suurem tähtsus on aga temast asutatud ajalehel „Sakalal“, sest selles raius ta uusi mõtteid läbi. Ta istutas rahwale nagu uut waimu sisse. Näitemängudest on ta kirjutanud „Arthur ja Anna“. Ka palju ilusaid salmikuid on ta septsenud, mis C. R. Jakobsoni ja ka C. R. Linnutaja nime all ilmusiwad. Jakobson suri 1882. aasta 7 märtsil ja tema põrm puhkab Wändras Kurgja talu krundil.

Postikast.

Pärnus. A. K. Kahju. Teie soowi täidame.

Tartus. E. K. S. Nr. 7. saatsime.

A. W. Kr. Kiri.

San-Franciscos. A. S. Täname. Iga 3 kuu järele arwe. Järelejäänud nr-id tagasi. Hind uue aastani seesama.

Tütarlaps ehmatas, ta kahwatas kui furnu. Minjama minuti seisist ta liikumata, siis surus ta wanamehe kätt ja ütles:

— Wäga hea, sul on õigus, alati oled ja ausaste mõelnud, ma tänan sind!

— Leeni, Leeni! — hüüdis wanamees, — ära ole enese wastu mitte ülekohtune, nuta weel forid, ja ma aitan kaasa! Nuta weel!

— Ei, — ütles Magdalena kindlalt. Ta tõmbas pikkamisi käega üle otfaesise, pööras ümber ja sammus ruttu minema.

— Ole mõistlik, minu laps, ole mõistlik!

Wanamees astus mõne jammu, aga ta nõtkus ja istus uueste. Etimest forda tundis ta, et ta teda armastab.

— Nagu minu oma lihane laps, — ütles ta iseenehes.

Ta astus õue. Wärawad olivad lahti.

— Kui temaga midagi halba ei peats juhtuma! — pomises ta.

* * *

Florian istus kuuskede all ja waatas alla Reindorfershofi poole. Praegu ilmus kuu pilwede tagant nähtawale ja õõ lubas ilusaks minna. Korraga kohtus ta, ta nägi kedagi teed mööda tulewat, ta ei tahtnud oma filmi uskuda. Ta tõusis püsti, süda tuskus waljuste. Tema ootamata lootus läks täide — Leeni tuli. Florian astus temale wastu, aga kohtunult pidi ta aimama, et neiu mitte armu tiiwul waid hirmu tõukel tema juurde oli rutanud. Neiu hingas raskelt ja tema jurnikarwa kahwatuft näost waatafiwad mustad elawad filmad isesugusel hüljel. Tahtmatalt kohtus Florian.

Neiu naeratas kurwalt.

— Sa ehk ei tahagi mulle kätt anda?

Florian wõttis tema käe, see oli külm nagu furnul.

— Ma tean, miks meie ühendatud saada ei wõi, — ütles neiu waikjelt, — ja ka sina pead jeda teada saama. Mina olen häbiplekiks oma emale, mina pole mitte Reindorferi tütar!

— Halastaja Sumal, miks ja siis selle üle nii wäga kurnastad, miks ja mulle sellest räägid, see ei puutu ju minusse.

Neiu wõttis temast kuumalt finni ja tema feha wärihes, kui ta ütles:

— Sina oled minu wend!

Florian karjatas ja lüffas nagu tahtmatalt neiu enesest eemale. Tema meelest oli, nagu oleks neiu filmadest tema enese kustuw waade teda treshwanud, temal tuli mõndagi meele, mis jarnadusejessse puutus. Ta lastis rohu peale maha ja nuttis, nuttis nagu laps.

Magdalena lastis tema ette põlwili, pani õrnalt oma käe tema õla peale ja sõnas:

— Flori, nuta, nuta! Ma nutaksin ka, kui ma wõiffin, aga mul puuduwad pijarad, nuta, siis on sul kergem. Ole mõistlik, ole mulle armas, hea wend!

Florian tõusis püsti.

— Ära muretse minu eest. Minu pärast on iga maew asjata. Sind aga õnnistagu ja kaitsku Sumal igaweste, Sind, sind, nagu ma sind tänajest peale nimetama pean, sind, minu armas õde!

Florian tõmbas teda oma rinnale, ja nende huuled langefiwad aras suudlemises totku.

— Sumalaga!

Florian astus kiirelt metja sügamusesse.

— Sumalaga!

Neiu pööras ümber ja sammus pikkamisi kodu poole. Korraga peatas ta: siin olivad fibuwitfa ofkad. Died olivad juba närtfinud, ja Leeni ütles:

— Kasin õitseag on möödas! Ma meile oli see unenägu. Sinul on kahju oma õite järele ja inimejel oma õnne järele! Meie mõlemad oleme halatsemisewäärilised.

— Kus ja olid? — küsis möldriperenaine, kui Florian kõõki astus. — Sumal, misugune ja wälja näed!

Korratult olivad tema juuksed jafis ja ta ise nagu hauataguse ilma elanik.

— Misugune ma olen? Oleks imelik, kui ma teijem oleksin. Ma pean isa käest midagi küsima. Lähme, ka sina wõid jeda kuulda!

Mõlemad astufiwad tuppä.

— Tulid ometigi! — ütles mölder.

— Ja, ja koguni teistuguna, kui lätsin. Müüd jaan ma ka ise aru, et Leeni Reindorfer minu naisjeks faada ei wõi. Aga ma tahaksin täit tött teada faada ja sellepärast küfin ma sinu käest: kas ja teadfid, et Leeni Reindorfer minu õde on?

Mölder lastis pea norgu.

— Oh Sumal! — hüüdis perenaine. — Waata, miks nad ühte nägu on! Mina karjfin alati sinu paha elu eest! Waata, mil ajal asi awalikuks tuli!

Mölder kargas püsti.

— Mis tuli awalikuks, ma arwan, et nüüd kõif möödas on, jätfe mind rahule ja ärge tuletage mulle amnuunustatud juhtumisi meelde!

— Mis ja karjud, isa! Ema ehk kardab sind, aga mina mitte, mind ja ei kohuta, kui ma riuutujus olen! Head ööd! — ta astus uksest wälja. Perenaine tahtis tema järele minna, aga mees pidas teda finni.

— Luis, ära mine, ära jätta mind maha, sa oled alati minu juures olnud, kui saatus mind karistas, ära mine ka nüüd ära. Näägime laheteji. Ma arwan, et pois enesele paha ei tee!

— Ei tea! — wastas perenaine

— Ta muudab ennast, ma tean jeda!

— Ei tea! — wastas perenaine.

Kaua istufiwad nad waikides ja kui naisterahwas ohkas, paitas meesterahwas tema käsa õrnalt. Warsti aga tõufiwad nad üles ja lätsiwad puhkufele.

Enne magamaminemist astus ema poja toa ukse taha ja kuulatas. Ta kuulis ühetasast hingamis, aga ei uskunud, et ta magab. Ema sammufid

kuuldes tegi Florian aga, nagu magaks ta. See rahustas ema südaant weidi, et ta kodus oli. Magama minnes nägi tema, nagu magaks ka mölder. Nad arvasiwad paremaks waitida, sest ometi polnud neil midagi ütelda.

XII.

Teisel hommikul tõusis Magdalena magamast üles ja astus ilma, et ta kordagi ema peale oleks waadanud, toast wälja. Tema kahwatu nägu ja pundunud silmad jutustasiwad uneta õbsti. Üue peal tuli Leopold temale wastu.

— Ma kuulsin, et wanamees ka sinu abienu wastu on.

— Temal on põhjuseid, miks ta mind ja sind teelab.

— Numalus, kui temal paremaid põhjuseid ei ole, siis pole need ka midagi wäärt. Aga ega sinul raske pole aastat wõi kahte oodata. Aga küll, ega wanamees igaweste ela.

Magdalena ei wastanud midagi ja läks aeda.

— Waata, waata, kui uhkeks ta on läinud, — sõnas Leopold ja läks kaewu juurde ning wiis hobustele juua ja siunas, et tea keda.

Magdalena leidis wana Keindorferi sealsamas istumas, kuhu ta õhtul oli jäänud. Midagi iseäralist muudatust polnud temas näha ja ta näis nagu harilik olewat. Meiu wõttis tema wastu istet ja weiditese waitimise peale sõnas ta:

— Mul on sinule midagi ütelda.

— Näägi!

— Ma palun sind mitte wihastada, kui ma sind ka seekord isaks nimetan, ma olen nii harjunud. Kui ma sind onuks peaksin nimetama, oleks see mulle wäga wõeras!

— Juba teiste inimeste pärast pead sa mind isaks nimetama ja üleilbse luban ma sind heal meelel ennaft isaks nimetada.

— Mina ei wõi enam kauemaks siia jääda.

— Sa ei wõigi ka!

— Ma ei taha kauemaks teie ega inimeste filma alla jääda.

— Sul on õigus! Ma olen selle üle mõtelnud, ja sa pead linna sõitma ning seal omale teenistust ootama!

— Ma ise olen sellesamas arwamises.

— Dreifilinnas, kust raudtee lähed, elab minu wend, endine kooliõpetaja. Sa sõidad tema juurde sõjse, wõib olla, et ta mõneski asjas sulle kasulik on, ka wõid sa ennaft seal wälja puhata.

— Aga isa, kirjuta siis nüüd kohe kiri walmis.

— Silmapilk! Aga sarnast reiji ei wõi mitte kohe ette wõtta. Tulawal nädalal sõidab Gluhuber linna, siis wõid sa temaga seltsis minna. Praegu on mul hobused kõik töös.

— Mina aga ei suuda kauemine siia jääda. Miks peame meie üksteisele weel piinaks olema? Parema on, kui ma filmapilk ära sõidan ja juba täna. Minu eest ära muretse, isa. Mina olen oma saatusega rahul ja teen oma elutee nii lahedaiks,

kui wähegi wõimalik. Hoolas inimene saab alati ausal kombel oma igapäewast leiba ja leiab igal pool lahtet wastuwõtmist. Mis hobustesse puutub, siis pole mul neid waja, minul pole suurt kimpu ja ma jaksan jalagi linnatee ära käia. Linnas olen ma aga ainama õõ sinu wenna juures ja siis sõidan ma kaugemale.

— Sa tahad weel täna minema hakata? — küsis wanamees kaheldes.

— Ja isa! Ütle, kas mul mitte õigus ei ole?

— Ma arwan, et sul õigus on, ja ütlen korja siis Jumala nimel oma asjad kofku. Ara unusta oma ristimisetähte ja raugepanemisetunnistust kaasa wõtmast. Näägitakse, et linnas igauks seitse korda neid tunnistusi ette peab näitama.

Wanamees tõusis üles.

— Ma lähen ja kirjutan kirja walmis.

Ta püüdis oma pikudega tütarlapse waadetest kõrwale pöigata ja astus longus peaga pikkamisi tua poole.

Kui Leeni ükfi jäi ja kohale waatas, kus isa istunud, siis nägi ta, et mitte ükfi surwehoone, waid et ka kogu tema tulewane elu tühjus saab olema ja et kunagi enam inimest ei leidu, kes temale armsalt ja ausalt juhatusi annab. Ta tõusis ruttu üles ja läks asju kofku panema.

Kappi lahti tehes wõttis ta sealt oma riided ja asjad wälja ja pani toolile. Ema silmitseis tema tegewust inestanut.

— Ma tahtsin, ema, sind paluda, et sa mulle need asjad näitaksid, mis mina kaasa wõin wõtta.

— Sa lähed ära?

— Jah, ema.

Perenaine wõttis pesu ja andis selle wärisewal käel tütre kätte, siis astus ta kõõgi ja waatas nuttes pealt, kui tütar oma asjad suure rätiku sõjse kimpu sõibus. Oma tegewust lõpetades wõttis ta kimbukese kätte ja astus toast wälja. Ema waatas ehmatanut.

— Ema, mina lähen. Kaitsku sind Jumal ja ela hästi!

Ema nuttis kõwaste, nagu laps. Ta tahtis tütre kaela finni hakata, aga ta ei suutnud seda teha. Temal oli wäike pakite käes, aastate jooksul korjatud kopikad, ja selle pakitese pistis ta Leenile pihku.

— Kaitsku sind Jumal! Leeni, jää ausaks, kõige pealt — jää ausaks! — ja uueste hakkas ta nutma.

Leeni hoidis tema wärisewast käest arglikult finni, suudles tema niisteid põstestid ja astus kiirelt wälja. Olgu et isahumine raske oli, ei waadanud nad ometigi teineteisele filma.

Smelitud on inimesed! Olgu wiha nii suur, kui tahes, aga seda awaldamad nad kohe, kuna nad oma armastawaid tundeid warjata püüawad. Kuifugust meeleärheitlikkust sellega ülisagedaste jünmitataks.

— Divertissement. —

Marmeladowi jutustus.

Scène, Dostojevski romanist „Kuritegu ja karistus“.

(Näitelawa kujutab harilikku restorani. **Omanik** on leti taga, toetab ennast küünarnukiga leti najale, määrdinud, must atlaswest, ilma kraeta, määrdinud rinnaesine, säärega saapad. Lauakese taga istub umbes wjiekümneaastane, keskmise kasuga kõhetu, aukuwajunud, kollaka näoga, suurte ripsmetega ja punakate kiirgawate silmadega lah-tilastud ametnik **Marmeladow**. Wana, juba katkenud frakkülakond on üheainsama nõõbikesega kinni, teised puuduwad. Krae on määrdinud ja kortsus, habe ajamata, tüükaline, aga siiski ametnikule omane. Eesriide ülestõstmise järel kohe tuleb **Raskolnikow** sisse, küsib pudeli õlut ja astub teise laua äärde).

Marmeladow (waatab teraselt **Raskolnikow** ja pöörab siis tema poole): Aa, tohin ma armuline herra, wiisaka jutuga teie poole pöörata? Ehk teie küll mitte mõni tähtis ametnik ei ole, siiski wõin ma arwata, et teie haritud inimene olete ja jookisid pole õpinud tarwitama. Ma olen alati haridust ja südamlikka tundeid au sees pidanud, ja — ma olen ju nimenõunik. **Marmeladow** — nii on minu nimi; nimenõunik. Kas tohiksin teada — teenite?

Raskolnikow: Ei, õpin . . .

Marmeladow: Tähendab, üliõpilane, endine üliõpilane ehk! — Seda ma arwasingi! (Paneb sõrme otsa ette.) Harjumine, armuline herra, järeltegemata katsetegemine! Olite üliõpilane wõi käisite mujal õpeasutustes. Aga lubate! (Tõuseb üles, tuigub weidi. wõtab oma pudeli ja istub laua ääree, kus **Raskolnikow** on.) Armuline herra, — waesus pole mitte patt, see on tõsi, ma tean, et ka joomine heategu ei ole, weel enam. Aga närusus,

armuline herra, närusus on patt. Waesuses suudate teie weel oma häid tundeid alal hoida, aga närususes mitte keegi ega kunagi. Närususest ei suudeta enam kaikagagi wälja ajada, aga heast seltskonnast wõidakse sind luuaga ära pühkida, et teotawam oleks, ja õigus küll, ehk ka küll närususes ma ennast teotatud tunnen olewat. Ja siit tuleb joomine! Armuline herra, kuu aja eest lõi herra **Lebesjatnikow** minu naist, aga minu naine pole mitte niisugune, nagu mina olen! Saate aru? Lubage weel, et küsin, ma olen täitsa uudishimulik — kas teie kunagi **Neewa** taga heinaaunades olete maganud?

Raskolnikow: Ei, pole senini weel juhtunud . . .

Marmeladow: Noh, aga mina olen juba wiis ööd seal puhanud.

Omanik: Mälupea! Aga miks siis tööd ei tee, miks ametis ei ole, kui ametnik olete?

Marmeladow (**Raskolnikow**ile). Miks ma ei teeni, armuline herra, — miks' ma ei teeni? Aga kas minu süda siis sellepärast ei walutagi, et ma tööta olekusse upun? Kui herra **Lebesjatnikow** kuu aja eest minu oma naist lõi ja mina joobnult maas pidin lamama, kas ma siis ei kannatanud? Lubage, noor inimene, kas teil on ette tulnud, et . . . hm, noh — lootusetalt raba laenuks küsida?

Raskolnikow: Juhtunud on . . . aga kuidas lootusetalt?

Marmeladow: Noh, täitsa lootusetalt — see on, kui teie juba ette teate, et sellest midagi välja ei tule. Waadake, teie teate kõike seda juba ette ära, et see heasüdamlisem, see kasulikum kodanik, olgugi et ma küll haledalt palun, mitte miskisuguse hinna eest sulle ei laena?

Raskolnikow: Aga miks siis minnagi?

Marmeladow: Aga kui pole, kuhu minna, pole kellegi teise juurde minna! Aga ikkagi on igal inimesel ju vaja kuhugi minna. Praegu on ju sarnane aeg, kus ikkagi vaja on kuhugi minna. Siis, kui minu ainus tütar kollase pileti alla langes, siis pidin ka mina minema . . .

Omanik (naeratab ja wangatab pead).

Marmeladow (rahulikult): Ei midagi, armuline herra, midagi! Ühe pilgutusega silm weel kinni ei jää, see on kõigil teada, ja kõik, mis salajas, wõib ju wiimati ikka awalikuks tulla; ja tahtmata, kannatades ja leppides, peab kõigege rahul olema. Olgul! „Inimene!“ Lubage, noor inimene, kas teie wõite . . . Aga ei, peab tuumakamalt ja piltlisemalt: kas teie wõite, kas teie julgete praegusel silmapilgul päris kinnitawalt ütelda, et mina mitte siga ei ole? (Peale lähikest seisakut.) Noh, olgugi minasiga, aga tema naisterahwas! Mina olen metsik kuju, aga Katarina Iwanowna, minu abi-kaas — haritud iludus, staabiohwitseri tütar. Olgugi, olgugi mina, — noh . . . aga temakene — kuldawäärt süda, puhas, kõrge hingelend ja tunded . . . Peale selle — oo, kui ta mind halatseks! Armuline herra, armuline herra igal inimesel on ju vaja ainustki niisugust kohta, kus teda halatsetaks! Aga Katarina Iwanowna on küll suurehingeline, aga mitte õiglane naisterahwas . . . Ja ehk ma küll isegi aru saan, et kui ta mind tutist kinni hoiab, siis hoiab ta seda südamest, halatsuse tundel (ehk küll, kordan ilma kogelduseta, et teate, noor inimene, ta hoiab mind sagedaste tuttupidi), aga, Jumal, et tema ükski kord . . . Aga ei! Ei! See kõik on tööta olek, ja mis seal rääkida! Pole midagi ütelda! . . . Wõi ei ole mul mõndagi korda soow olnud või pole mind mõnigi korda halatsetud, aga — see on juba minu iseloom, mina pean juba niisugune weis olema!

Omanik: Mis weel!

Marmeladow (otsustawalt): Kas teate, kas teate minu herra, et ma ka tema sukadki ära jõin? Oleksiwad weel kingad olnud, siis poleks see nii inetu olnud, see oleks ikka kuidagi weel asjade hulka käinud, aga sukad, tema sukad jõin ma ära! Ka tema kitsekarwadest paarätiku

mis mitte minu kingitud ei olnud, jõin ma ära, see polnud minu, waid tema oma, juba ennem kingitud. Elame külmas nurgakeses, aga tema — see talwe koguni wilets, werd sülgab. Wäikseid on kolm ja Katarina Iwanowna on wara hommikust hilja õõni jalul, peseb, kasib wäikseid — juba warajast lapsepõlwest puhtuses õppinud, aga — madalate rindadega, tiisikuses, ma tean! Arwate, et ma aru ei saa? Mida rohkem ma joon, seda rohkem saan ma aru. Just sellepärast ma joongi, et oma kannatusi suurendada ja arusaamist teritada . . . Joon ja tahan hukka saada! (Laseb pea meeletult lauale.) Noor inimene, — ma nagu aimakssin teie näos kurbtust. Läks mööda, aga ma lugesin ja küsisin siis ka sellepärast kohe. Kui ma oma minewikku teile jutustasin, siis ei tahtnud ma ennast selle täissõõnu ees mitte alan-dada (näitab restorani omaniku peale), kellel muidugi juba kõik teada on — mina otsin haritud, tundlikumat minust, kelle ees en-nast välja puistata. Kas teate, et minu naine kubermangu mõisnikkude parema institüdi lõpetas ja kuberneriga ning teiste herradega tantsis, mille eest ta kiitusekirja ja kuldau- raha sai. Ja, ja: kirgeline, uhke, auahne naisterahwas. Peseb ise põrandat, sööb musta leiba, aga midagi ei lase enese kohta halba ütelda. Mina kosisin teda, kui tema lesk oli — kolm last: vähem vähemast vähem. Wõite arwata, kui kaugele teda waeus wiis, et tema kui haritud pensioni kaswandik, tuntud perekonnast pärit olew naisterahwas, minule tuli. Aga ikka tuli! Nuttes ja oigades, käsa ringutades — tuli! Polnud ju teist teed. Käs saate aru, armu- line herra, kas saate aru, mis see tähendab, kui enam teist teed ei ole? Ei! Sellest ei jaksata teie weel aru saada . . . Terwe aasta olin ma eeskujulik abielumees ja mitte ei waadanudki selle peale (näitab oma pooletoobilise wiinapudeli peale), kuigi mul isu oli. See poleks ka sugugi ilus olnud; noh — kaotasin raha, polnud sugugi oma süü, aga niisama ja — siis läks! . . . Juba poolteist aastat on sellest tagasi, kui meie arutute puu- dusekannatamiste ja rändamise järele siia suurepäralisesse ja toredasse pealinna jõud- sime. Selle ajaga wõrsus juba minu esime- sest abielust pärit olew tütar neiuks, ja mida tema kõik oma ema poolt kannatada sai, selle üle ma parem waikin. Olgugi et Katarina Iwanowna hea haridusega, süga- wahingeline naisterahwas on, aga! Noh, teie saate ju aru! Wõite omale ette kujutada, et Sonja mingisugust haridust ei saanud. Ja nüüd, armuline herra, pööran ma oma, täht- sama küsimusega teie poole: kas wõib meie ajal waene, aga karsk, puhas neiu ausa

Diana.

Prantfufe kirjaniku P. Saconier'i jutustus.

(12. järg.)

Üks töllasolijatest oli wana ja teine — — — juba ühest pilgust oli küllalt, et Dianat ära tunda. — Ma toetasin ennast wärawasamba najale ja waatasin kurwalt, nagu oleksin ma lähemale mine- mist kartnud — ma ei läinud lähemale ega läi- nud ka ära.

Paradtrepile ilmus Nuna, päewawarju käes hoides, ja nagu näha, oli teda just oodatud, ning nüüd hakkas tõld wärawa poole liikuma. — Nuna pilk langes minu peale, ta karjatas ja ruttas minu juurde.

Tõld peatas, ja Diana ruttas mõlemaid käja wälja sirutades minu poole.

„Jumal oh minu palwet kuulnud. Lähme minu poole ja jutustage, kuidas teie pärast mind saarel elasite, — aga lubage, et ma herraseid enne tutwustan: Minu tädi, würstinna Granfort, ja minu tädipoeg Anatoli. Praegu pidime meie just Boulognesje lõbusõitu tegema, aga nüüd jään ma muidugi maha.“

„Aga minu armas,“ ütles würstinna, „kuidas wõite teie maha jääda, kas teie ei mäleta, et meie täna krahwinna Coumpour'i juures lõunat pidime sööma — ja ma olen kindel, et monsieur Pierre teie tänast rõemu mitte riisuda ei soowi.“

„Aga tante . . .“ ütles Diana weidi segaselt.

„Mamman, lubage mademoiselle Dianale täna priiust, ma näen, et teie temale liig peale tükite!“ tähendas Anatoli.

Diana tänas oma pilkudega noortmeest ja ootas nüüd ka minult midagi. Ma ei tahtnud wõlgnikuks jääda ja tähendasin kiirelt:

„Ma ei soowi teie lõbusõitu mitte rikkuda, ja palun, et lahkuda wõiksin!“

„Ometi näeme meie warstigi ja ma loodan, et õige pea, teineteist. — Wõib olla, ehk homme juba! Pidage meeles, et ma ootan!“ ütles Diana.

Nüüd aga astus ta tõlda ja oli warstigi minu filmist kadunud. Nähes, et ma kahwatult seis- san ja midagi iseäralikku aiman, astus Nuna minu juurde ja wiis mind oma tuppa.

„Miks teie oma tulekut kirja feel ei teatanud,“ tähendas tema. „Diana ei teadnud teid oodata, ja nüüd pole teie sugugi selle kokkujaamisega rahul.“

„Sugugi mitte, ma olen väga rahul, — ma- demoiselle pidi ära sõitma, mind nähes oli ta aga kobe walmis koju jääma, see on tema poolt väga aus.“

Nuna raputas pead.

„Ei, see on midagi muud. Diana ümber on väga palju inimesi. Ta on hea südamega, ja ma olen kindel, et ta seda kunagi pole unustanud, mis teie temale head olete teinud . . .“

„Ei, Nuna, ta ei armasta mind enam mitte, ma tean seda, ärge püüdke mind trööstida, et ta Anato- lit armastab. Teie ütelge temale, et ta waba on ja ma rõemus olen teda õnnelikuna nähes. Ärge aga meie siinset kõnetemale teatage. Homme juba sõidan ma ära, sest mu süda ei kannata enam temaga kokkujaamist!“

„Herra Pierre, kui kahju mul teist on, aga teie olete noor, võib olla, et teie mõne aasta pärast õnnelikum kui Diana olete.“

Wõerastemajasje jõudes heitsin ma woodisje, aga mul ei tulnud und silma. Ma tundsin enese birmus õnnetu olewat ja ühes sellega ka väga rumala — mind on häbistatud, alandatud ja mulle näitas, et nad kõik seal minu üle naerawad. Mee- leärabeitlikult näriksin ma patjasid ja hüüdsin Dianat

appikarjuwalt. Juba rohkem kui kakskümmend korda hakkasin ma temale kirja kirjutama, aga ükski nendest polnud küllalt sünnis. — Hommiku poole ööd jäin ma weidi rahulikumaks ja uinusin. Järgmisel päewal sõitsin ma Bretagnesse.

„Diana, ma annan teile andeks! Ma lahkusin sellepärast Pariisist, et mul teie armastus puudus. Ma ei süüdistata teid milleski, kui Jumal teile õnne annab, õnnistan ka mina teid. Teie ei wõinud mind armastada, seda wõisin ma Pariisi tulles kohe näha. Meie wabel on kurisfik, millest teie seisus teid üle ei luba astuda. — Praegu olen ma nende inimeste juures, kes mind armastawad, ja ma tahan kogu oma elu nendele pühendada. — Tagasi tulles kuulsin ma, mis teie minu emale head olete teinud, ja siis hakkasin ma teid weel rohkem armastama. Diana, andke mulle andeks ja ärge minu ridade üle endid haawatud tundke olewat, aga ma ei sõanda teie kingitust wastu wõtta — lähemate päewade sees astute teie abielusse, ja mis ema oma tulewase tütre käest wastu wõttis, seda ei wõi ta ometi wõera käest wõtta. Ma annan teile kõik tagasi. Waja on kõik sidemed purustada, see on meile mõlemale parem. Jumalaga, Diana! Jumalaga!

Pierre.“

* * *

Oma ema ja õdede juures üksikut ja waikset elu elades püüdsin ma Dianat unustada. Seda maja Dianalt ära ostes ehitasin ma aia poole offa omale wäikeste majakeste kolme toaga, ning wiimati jäi see nurgake minu kõige armsamaks kohaks. Waikne kohake mõjus minu rahutu südame peale hästi. — Minu wäikeste majakeste akna all kohises alati rahutu meri. Tume, tina- karwa taewas wõlwines meie pea kohal ja paremal pool oliwad kõrged ähwardawad kaljud. Parem pool oli kõrbetaoline lagendik — ja selle äärel laialipõrdatud wäike külake.

Mõned armsad raamatud ja piip oliwad minu üksikluses minu armsamad sõbrad. — Nii elas ma kaks aastat ja püüdsin Dianat täiesti unustada. Juba hakkasin ma rahulikumaks jääma, kui juhtumine tuli, mis juba kinnikaswamisel olewaid haawajid uueste awas.

Kord õhtul istusin ma oma harjunud wiisil akna juures ja kirjutasin, kui hämarus oma warjusid maa peale hakkas heitma ja kõike looritama kippus, siis — see wõis umbes kella kuue ajal olla — kuulsin ma kellatõmbamist ja weidi peale

selle minu ema imestusehüüet. Ma tõusin püsti ja waataisin aknast wälja, aga pimeduses ei wõinud ma midagi näha. Ometi wõisin ma aimata, et majas midagi iseäralikku olemas on.

Trepil ilmus minu ema nähtawale ja hakkas minu majakeste poole sammuma. Cuppa astudes wõttis ta minu käest kinni ja sõnas:

„Pierre, Pariisist on keegi siia sõitnud, kes sinuga enne ärajõitu jumalaga soowib jätta!“

„Duna?“ hüüdsin mina.

„Ei — tema perenaine.“

Uks awanes — ja Diana lendas minu rinnast najale, minu käte wahle. Diana! — See oli tema, aga mustas leinariides, kahwatu, offa lõppenu, aga siiski weel ilus.

Miks ei wõinud ma sellel minutil surra!

Kui ma juba wähe toibusin, nägin ma, et ema wälja oli läinud ja meie kabekeste olime. Mina aga waikisin ega osanud midagi ütelda. Wiimati algas Diana ja lõpetas piinliku waikuse:

„Pierre,“ ütles ta „ma ei wõinud enne ära jõita, kui et sind weel kord näha poleks saanud ja sinuga jumalaga jätnud.“

„Kuhu teie sõidate?“

„Calkuttasse.“

„Ükji?“ hüüdsin mina.

„Würstinna Granfort suri ära, ja meie oleme juures puuduses. Ma pean Calkuttasse sõitma ja oma mõisa järele waatama, et oma lapsele weidigi parandada, sest isalt ei saa ta midagi!“

See oli lihtsatel sõnadel öeldud, aga ma sain sellest wäga hästi aru, et Diana abielu õnnetu oli.

„Pierre, ma olen teile wäga suurt walu teinud,“ ütles ta mulle püsti tõustes: „kas teie suudate seda kõike mulle andeks anda?“

„Kas teie siis arwate, et ma seda mitte ei suuda?“ ütlesin ma tema kätt suudeldes.

Aeg oli lahkuda, kuigi ma teda weel jääda palusin, oli see ometi asjata.

„Ei, ma pean sõitma, aga — kui see teile trööstiks on, siis wõin ma ütelda, et ma rängaste ekshin. ja nüüd pean ma kogu elu aeg selle all kannatama ning oma rumalust kahjastama. Õnn oli mulle nii lähedal, aga ma ei mõistnud teda wastu wõtta! Teadke, et ma ainult teid armastasin ja — surmani armastan!“

Ta läks, aga kaua seisin ma sambana. Kuulus ainult sõitwa tõlla mürin ja siis — oli kõik jälle endisena wagune.

Nii lõppes minu roman.

(Lõpp.)

Rohkem kui 100.000 inimest loevad siit! Kuld- ja hõbenurid, seinas-, laga- ja äratamiskellad, ketid, berlofid j. n. e., grammiofonid, kuldsõrmused 56 pr. all, hõbelusitad ja peekrid 84 pr. all j. n. e. on

ainult **L. Pirowits'i** juures

Wiru wärawas, torni kõrwal nr. 21.

Rõik parandamisetööd uuride, kuld- ja hõbeasjade, nii ka grammiofonide juures j. n. e. saavad heaste ja odawaste tehtud.

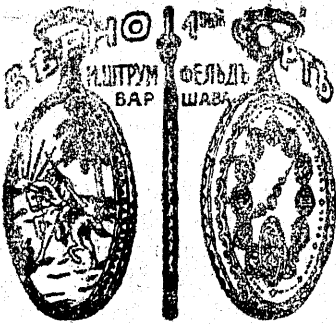
Upaklitult **L. Pirowits.**

Glan

Muel Sadama uulitsal, Aleksandrowi majas, Wiljandi raudteejaama wastas.

Ämmaproua Graufeldt.

Moodsad, praktilised, toredad

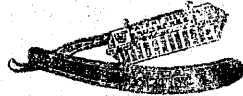
ja õtged on ainult meie patenteeritud taskufellad

„Decadance“.

Uuride korpus on kõige õhem ja wana-hõbemetallist, misse graveeritud on mitmesugused joonistused (waata kõrwaljoonistust).

Rüit kiwide peal. 40 tunni järele üleskeeratawad. Ei kaota kunagi oma algkuju ja maksawad **12 rbl.** asemel **ainult 350 kop.** 2 uuri **650 kop.** Miisamajugused naisterahwaste uurid **450 kop.**

Saawitame, et teie ainult „Decadance“ uurisid, wälja kirjutafite, ja teie olete selle eest mulle alati tänulikud. Saadan minutilise õige käiguga, järelmaksu ja sissemaksuta, wastutus 6 aasta peale, kellad wälja. Teisemast metallist 25 a. wastutus. Saadetus 4 uuri postiraha **40 kop.** (Siberiasse **75 kop.**). Uuest kullast ketid ühes ripatsiga **75 ja 150 kop.**, kahe keeriga **250 ja 350 kop.** Adress: **И. Штрumpfелдъ** Варшава, Св. Крестъ № 48, отдѣл. 58.

300 rubla tasu annan igaihele

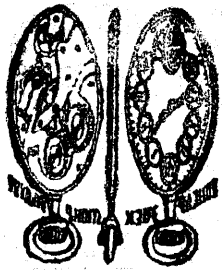
kes mulle selgeks teeb, et allnimetatud asjad minu poolt määratud hinda ei maksja.

Ainult **3 rbl. 95 kop.** eest

ja paremat sorti 4 rbl. 50 kop. ning 5 rbl. eest saadan 22 taskuliku asja: 1) ilusa musta mees-terahwauri, waresse terasest, „Anker“, kiwidega, üles keerata ilma wõtmeta, üks kord 36 tunni jooksul, minuti pealt õigeks seatud, kõlawa käiguga, 6 aasta wastutusega; 2) toreda, mitte mustatksminewa keti; 3) moodsa ripatsi; 4) nahkse portmonee, 6 jaoga; 5) kaitshukist stempli tellija nimega, isaja perekonnanimega; 6) pudelikese wärwi stempli jaoks; 7) wäljamaa habemenoa „Solingen“, I sorti, 5-aastase wastutusega; 8) habemenoa kaitsefullari; 9) habemeajamisepinõli; 10) nikkelwahukausife; 11) seemisnahkse kotiteje uuri jaoks; 12) moodsa tikutoosi; 13) u d i s e f s taskustereostkopi plastografi; 14—19) 6 huwitawat stereostkopipilti; 20) uuritaraja wargate eest; 21) taskutoalettpiegli; 22) huwitawa ja wäga tarwiliku fingituse. Need samad asjad kinnise tsilinderuuriga 1 r. kallimad. Saamiskuludeks 55 kop.; Aasia-Wenemaale ja Siberiasse 95 kop. Tellimised täidetakse kohe — järelmaksuga. Adresseerida: **Складу часовъ Ю. АБРАМОВИЧЪ**, Варшава, ул. Грибная 15—III.

Kõik uurid ei ole wastupidawad

jest kudas neid ka puhtuses ei hoia, ifka tekkib tolm läbi kapslite mehhanismusesse ja se-gab nende kaifu. Meie jaine Schwetsist uuema sisse-seadega patent tasku-kellad n. 51308 (seni ajani

pole farnaseid weel mitte olnud), mis kõitideft teistest uuridest selle poolest paremad on, et nende mehhanismus kindlaste warjatud on ja awamisepool kinni ning kõit numbrilauk näha ja nii tolm kudagi mehhanismusesse ei pease. Peale selle on need uurid **kuuseft** (mitte mustast) **terasest** aga uuemamoelised, koguni õhufesed, rublatiiki pakfused. Üleskeeramine 40 tunni järele. Kait 15 kiwi peal, ilustatud tore wälimus (waata joonist.), anfer. Hind **ainult 3 rbl. 25 kop.**, 2 uuri **6 rbl.** Saadetakse wälja — minutiliselt õige kätigu ja 6-aastase wastutusjega. Firma tutuustamiseks saadetakse iga tellijale tore Prantfufe „Doublet“ kullast ja Pariisi kiwiga sõrmus **hin-nata**. Uurid saadetakse järelmaksuga, sissemaksuta, iga 2 uuri pealt **40 kop.** saatmiseraha rehendamises (Siberisje 75 kop.). Torebad, moodfad praegufest uuest kullast kettid ripatfitega **75 ja 150 kop.**, 2 keeruga **250 ja 350 kop.** Adress: T-BO „Элекціонъ“ Варшава отд. 58.

200 rubla kingime

sellele, kes ära näitab, et meie kaup mitte alamaalnimetatud hinnaline ei ole. 12 rbl. asemel saadame 3 rbl. 95 kop. eest 17 tarwilikku ja hinnalist asja. 1) Must wareseterafest meeste-rahwa anfer-ehf naiste-rahwa tsilinderuur, wõtmeta, 40 tunni järele

ord üleskeerataw. Wastutus 8 a. peale; 2) tore, mitte mustastminew kett; 3) niisamajugune uue-moeline ripats; 4) seemisnahast kotike uuri hoid-miseks; 5) uuemoeline naht portmonee 6-jaoskonnaga; 6) kafilik asi — Amerika hädaohuta habem-nuga „**Santta**“, millega igauks, ka harjumata, habet wõib ajada; 7) pintslite; 8) nickelwahu-kaukife; 9) noateritamiserihm; 10) tore doublet-tjõrmus opalikiwiga; 11) Pariisi uudis „**Plastographique**“, mis loomulikult igasuguseid toredusi näitab; 12—17) 6 wäga huwitawat pilti selle jaoks. Kõit need asjad saadetakse **3 rbl. 95 kop.** eest, kaks garnit. **7 rbl. 40 kop.** Tellimist saades saadetakse kohe järelmaksuga ja ilma sissemaksuta; saatmiseskulu 40 kop. (Siberisje 75 kop.). Niisama-jugune garnitur, paremad asjad 450 kop., kaks garnit. 850 kop. kinnised uurid 1 rbl. kallimad. Udr.: Товарищество „Заря“, Варшава, Отд. 58.

Genfatsionuundis.

200 rbl. kulduuride ase-mel soowitame meie uurisid „**Sezessia**“, mis oma kaju ega wälimuse poolest kudagi kulduuridest maha ei jää. Korpus on kõige siledam, höherubla pakfune, Ame-rika uus fuld, ei amma tunagi oma wärwi ära. Mgupa-raliste **lillejoonistuse-tega** kapslid. **Sezess-uurid** eranewad teiste seast

oma õige kätigu ja kaunifunfiliise ilustuse poolest. Kait on kiwide peal. 40 tunni järele kord üles-keeratawad. Hind **3 rbl. 45 kop.**, 2 uuri **7 rbl.** Niisamajugused naisterahwauurid **4 rbl. 75 kop.** **Hinnata** saadetakse tore uuest kullast ja ripatfitega kett, seemisnahast kotike uurihoi-miseks. Wälja saadetakse need uurid minutipealse õige kätigu ja 6-aastase wastutusjega, järelmaksuga, ilma sissemaksuta. Saatmise raha 2 uuri eest **40 kop.** (Siberisje 75 kop.). Adress: T-BO „Аккуратность“, Варшава. Отдѣл. 58.

Kõbeuurid

ainult 4 r. 95 k. eest ja 2 uuri 9 r. 50 k. eest

Et Schwetsist millegi wabriku ktiwideerimisel määratu arwu kõbeuu-risid osta jain, siin oleme walmis neid poole oda-mana hinna eest müüma, kui teised firmad. Mis-jaoks raha mustade uuride peale loopida, kui meie juureft 84 proowiga hõ-beuuri **4 rbl. 95 kop.**

eest saate, mis peale 10-aastase tarwitamise wä-hemalt **hõbeda hinna eest** ifkagi ära wõib müüa. Saadan õhufesed, üliilusad **uueamoor-lised** uurid, kõit kiwide peal, metallfantas-numbri-plate. 40-tunni järele kord üles keerata „**Remon-toir**“. Kapslid üliilusate joonistustega. Kait minuti peal õige, wastutus 6 aasta peale. Saadetakse järelmaksu eest ilma sissemaksuta ära. Saatmine 4 uuri peal 40 kop. (Siberisje 75 kop.) **Moodsad hõbeketid** 84 proowiga, toredad eraldused — **2 rbl. 50 k.**, **3 rbl. 50 k.** ja **5 rbl.** Udr.: T-BO „Патентъ“, Варшава; Св. Креста 48, отдѣл. 58.